

Z a t w e e f c h u A w i s e s .

Nr. 33. Zettortdeenâ 19tâ August 1837.

Patwehleſchana

T a h s K e i s e r i f f a s M a j e s t e e t e s ,

ta Patwaldineeka wiſſas Kreewu walſſis u. t. j. pr.,

no

Kurſemmes Gubernementa-waldifchanaſ
wiſſeem par ſinnu.

Da Kommiſſione kaſ irr eezelta pahſ tahm pee Kurſemneeku ſemneeku buhſchanaſ peederri-
gahm leetahm redſeht, irr to zeenigu General-Guberneeru wiſſu rihta-zuhrmallu-gubernementu
luhgufi: neggi taſ warretu notift, ka tohſ baſniſas pehrminderuſ atlaiftu glufchi no refruh-
ſchôſ eefchanaſ nohſt, un ka tohſ pee kaſhdas pahſkaſpſchanaſ pee meefas ne ſohditu. Uſ tam irr
atbilbehts: 1) tai laikâ kaſ tee baſniſas pehrminderi ſawu ammatu walka jeb kamehr ſchee ſchinnî
ammata irr, tee pee kaſhdahm maſakahm pahſkaſpſchanaſhahm tik ween ar naudu ſohdami, ja ar
kaſhdu leelu apgrehziſu tee apgrehkojuſchees, tad ſchee papreeſſchu no ammata nomettami; ja
taſ notizzis — tohſ brihw pee meefas ſohdiht; 2) teem baſniſas pehrmindereem jaect tikpatt
labbi ka wiſſeem zitteem ſemneekeem pehz teem ſchinnî leetâ nolikteem likkuneem pee lohſehm. —
To buhſ wehrâ likt un paturreht.

Zelgawaſ pilli, 12tâ Mei 1837.

(L. S.) Kurſemmes Zivil-Guberneers: **C. von Brewern.**

F. Ebeling,
Waldifchanaſ rahts.

A. Beitler,
Waldifchanaſ rahts.

J. W. Diederichs,
Waldifchanaſ rahts.

(Nr. 3565.)

v. Wolſchwing, Waldifchanaſ Sekretehrs.

Atbildeschana uſ to miſhlu tai 25tâ
nummeri.

Zehkabam bija 12 dehli, ſchee irr tee 12
mehneſchi. Zuhdas par grehku darbu irr 30
fudraba gabbaluſ pelniſis, tikpat daudſ irr ka-
fram no teem 12 dehleem meitaſ bijuſchaf,
ſchihſ irr taſh 30 deenaſ katram mehneſim.

Taſ irr gan riſtigi teefa, ka ſchihm meitahm,
prohti: tahm deenahm, naw weenadſ gih-
miſ, zittaſ irr ſinuffaſ, zittaſ irr tumſchaf
u. t. j. pr. —

Leelu pateizibu ſakka wezzam ſfohlmeiſteram
par tahdu patihkamu un weeglu miſhlu! —

R...e.

P a h r t a b a k u.

Kas sinn woi kahdam lassitajam ne buhš sinnâ wezza Stendera wahrds pahr tabaku, fo wiinna bildu Uhbizê warr atrast:

Uggunsgrêhks daschdeen no pihpes nahf,
Zas irr kauns, kad knaukis smeheft sah.

Labs wahrds irr, bet wehl wairak pahr tabaku buhtu jafakka. Zo ihsti teizoht, neweens eeraddums tâ ne atreebj zilweka dabbaï, kâ tabaka smehefchana. Kurfch to irr eeraddis, un winnam newa papreekschu wissas eefschas atgahjuschees tabakam prettim? Un brihnuns: tabaka eeraddums irr jauns eeraddums, kas us ihfeem gaddeem wissâ pasaulê irr eemahjosees. Wehl ohtris brihnuns: Turki, kas lihds scho laïku nekâ ne gribb peeneint kristigu kauschu gudribu, tee paschi tabaka smehefchana no kristigeem fuggineekeem irr nofkattijuschees, un tâ peenehmuschî, ka zauru deemu lulkis muttê, un dauds eemamischanas scheem klastu, gan zaur uhdens trâufku duhmus welkoht, gan pihpes neganti isgresnojoht. Wehl newa wairak kâ 220 gaddi, kamehr waldinceki pee Turkeem tabaku wissai stipri gribbeja noleegt, un weens reijneeks stahsta, ka toreis patš redsejis, kad Konstantinopolê teefas fullains kahdam Turkin pihpes kahrtu zaur deggoni isduhris zaur, un tahdu par gatwahim weddis kaunâ. Bet nekâs ne lihdsjeja, Turkis bes pihpes taggad irr gailis bes astes.

Nur tad irr pihpes eeraddums zehlees? Zo atradde tee fuggineeki, kas pirini us Seemel-Ameriku aisbrauze, wiinpusz leelas jubras, pee teem laudin kas tur mitte, un fo Indijerus nosauze. Schi zilweku tauta, usfkattischana fweſcha, ar pasarkanu gihmi, tur mitte leelôs meschôs, un usturrejahs no mescha lohpu un putiu gallas, ne mahzedama semmi strahdaht, un tikkai grabbdama un iskaffidama, kas patš no sewis aug. Tee Indijeri atraddahs arri tabaka lappu smeheftaji, un pihpes no mahleem sinnaja taifih. Kad nu pee teem katra zilts ihpafchi weenu leelu, ispuschkotu un nomahletu pihpi turrejahs, fo meera pihpi fauze, un fo waija-

dseja itt wisseem pasmeheft, kas ar teem meeru derreja, tad bija teem pirmak nonahkufcheem Ciropa puffed eedsihwotajeem arri jaaprohn tabaku smeheft ar saweem zeemineem, ja ne gribbeja tohs padauds eekaitinaht. Tâ nu pirmak dabbuja tabaku pasih. Pehz sehflu us Ciropu atwedde, un sahze Lissabones pilſfatâ tahdu fweſchu sahli seht. Jannis Nifot, no Spranzoschu kehnia tur noraidihts, pahrwedde tabaku us Spranzoschu semmi, nu kahbi 273 gaddi. Bet ihsti to tabaka smehefchana Englanda semmê sahze weens leelskungs, wahrda Walts Kas lej. Zas eelustejees us Seemel-Ameriku aisbraukt, kad bija pahrnahjis, Londones pilſfatâ pirmais isleeljahs, kad to fweſchu sihwu tabaku mahkoht smeheft, preeksch durwim sehdeja, un rahbija pihpi, duhmus no tahs isgahsdams. Gan daudeem ta jauna mohde atreebe, zits tabaku par smirdoschu sahli nosauze, fo Deewam par negohdu neleetigi walfajoht zilweki; gan patš kehniensch Zehkabs brihdinaja pihpetajus, bet nekâs ne lihdsjeja, ar smehefchana tâ notikke, kâ pee mums ar wahzu swahrfku walfaschanu, zits par zittu pehz to padſinnahs, jehschu gan atreebe, tikkai israhdidamees ween. Zo tee augsti kungi to bija apfahkuschî, un tee masi zilweki teem gribbeja lihds tapt. Un no Englendereem zittas tautas drihs scho eeraddumu peenehme, tapehz ka wiinnu fuggi wissur aisbrauz, fur ween ohsti irr. Taggad pat dſittâ Kreemu semmê retti kahdu zilweku atraddisi, kas tabaku ne bruhke, jehschu tee Raffolniki to par wella sahli nosauz, un par negantu isturr.

Tabaka sehklas taggad tohp eefsch treknas semmes sehstas, un kad pasilita weeta fur ne nofalt, tad pa weenu wassaru isaug leels stohbrs, I ohlekti lihds 4 ohlekschus garsch. Zas leelas lappas isdsenn, arri jaukus padisichus seedus, kas pee zittahm surtehm dseltani, pee zittahm gaischi farkani israhdahs, un sehklas papilnam dohd. Tabaka kohpejeem semme labbi skaidra jaturr, un pa laikam lappas saltas janopluz. Lappas tohp papreekschu paehna us deegeem isfahrtaš, tad kohpâ faliktas lai swihst, tad krahfni schahwetas. Mufsu laikôs tas gahrdaki ee-

teifts tabaks wehl arweenu aug Seemel-Alme-
rika; tas padfeltanais wißwairak eeksch Turku
semmes, un tas rupjais pawiffam pulkâ tohp
eeksch Kreerwu semmes sawahfts. Tomehr wiß-
wairak Saratowa Gubernijê arri dauds labbu
un gahrdu tabaku audse. Bet teiz, ka semme
no ta dikti tohpoht noplizzinata, tapehz gan welti
buhß, kad zitti fainneeki pee mums to dahrsôs
rauga seht.

Tabaka pabrihkes taggad gan drihs wißôs
pilsfarôs, bet to dauds ne israhda, kâ tur surtu
surtes fajauz kôhpâ, kalke un raudse, lai fun-
geem paleek gahrdi. Sagreeschana un eepakka-
schana eeksch papihreem noteek ar maschinehm,
un tahs farulletas lappas, fo zigarrus fauz,
un tâpatt deggofschus muttê turr, tohp ar roh-
fahm saliftas.

Weidsiht klaufat wehl ta Englanda fehnina
Zehkaba wahrduß, fo pahr tabaku fazzijiß.

„Woi ta newa leela neleetiba, kas pawiffam
newa waijadsigs, kad laudiß pee galda fehdeda-
mi ne faunahß apfmurguletas pihpês turrecht, un
negantu dühmu smakku weens obtram usgahft,
kas gaisu peefmirdina? Woi ne klattohs gohbdigi
un skaidri kôhpâ turretees un faunettes? Un woi
ta newa leela mulkiba, kad neweens labbaki ne
sinn draugu apzeeniht, kâ ween to pee sinehke-
schanas aizinadams? Bet ta neween irr nelee-
tiba, ta irr arri leela apfmahdeschana to labbu
Deewa dahwanu, kad zilweka dwaßchas faldums
tihfschi ar to smirdofschu sinehkeschenu tohp fa-
maitahfts.“

Tas patß fehninsch arri zeenija fazziht: kad
gribbeschobt kahdu reissi wellu uszeeniht, tad
trihs leetas tam preekschâ zelschoht: siwena zep-
peti, rohtschfehri ar sinnepehm, un pihpi ta-
baku fo atgreimmoht.

Woi nu winna padohmu peeneimnat woi nê,
tomehr apdohmajât, ka tabaks irr stipra sahle,
kas galwu apneim, un kâ jauneem zilwekeem,
kas wehl newa isaugufchi, sinehkeschana ne
buhst ne geld. Tapehz ne laujeet saweem jau-
neem puifcheem waktas, garê pihpehm darbo-
tees!

F. R.

Teefas fluddina schanaß.

Us pawehleschenu tahs Keiseriffkas Majesteetes,
ta Patwaldineeka wißas Kreerwu Walfs 2c. 2c. 2c.,
tohp wißi tee, kam kahdas taisinas parrabu praffischa-
nas, pee teem Ugahles fainneekeem Janna no Ra-
schoku mahjahn un Frizza no Wilberu mahjahn buhtu,
kas sawas mahjas truhfuma dehl igaki waldbiht ne-
spehjuschi, un pahr furru mantahm konkurse spreesta,
usaiginati, pee saudeschonas sawas teefas lihds 28tu
August f. g. pee Ugahles pagasta teefas peeteiffkes.

Ugahles pagasta teefa, 3schâ Juhli 1837. I
(Z. G.) ††† Matthihs Runkaln, pagasta wezzakais.
(Nr. 39.) E. Freiberg, pagasta teefas farihweris.

* * *

Us pawehleschenu tahs Keiseriffkas Majesteetes,
ta Patwaldineeka wißas Kreerwu Walfs 2c. 2c. 2c.,
tohp no Pastendes pagasta teefas wißi pee Pastendes,
Kalizjes un Neuwalkes pagasteem peerakfitti pagasta
lohzeffi, kas ar grahamatabu us deenefu islaisti, un
krohnim un pagastam parradâ palikfuschji, zaur scho
usaiginati, sawas wirspeeminnetas nodohschanas
wißwehlat lihds 30tu Oktober f. g. aismakfahft,
zittadi tee wißu launumu, kas no tam warretu zel-
tees, sew pascheem warrehs peemehroht.

Pastendes pagasta teefa, 17tâ Juhli 1837. I
(Z. G.) ††† Jabne Leppin, peefschetais.
(Nr. 32.) F. Detlaff, pagasta teefas farihweris.

* * *

No Puhres pagasta teefas teek sinnamu darrihtß, ka
tai Puhres fainneeka Zihruka Wrizza konkurfes leetâ
tas terminß preeksch salihofinaschanas to parradu de-
weju ar to parradu nehmeju us to 28tu August f. g.
noliktß, un tadehl tohp wißi pee schihs konkurfes lee-
tas peederrigi parraba deweji, un ihpafchi tas tschig-
gans Mittel Dumbrowsky, furra mahjas weeta naw
sinnama, usaiginati, peeminnetâ deenâ pulksten II
preeksch pufßdeenas Puhres pagasta teefas nammâ at-
nahft, ar to pamahzischenu, ka tee kas peeminnetâ
deenâ ne atnahfs, par tahdeem tiks eeraudfitti, kas ar
to salihgfschenu ar meeru irr, un winneem muhschiga
fluffuzeschana tiks uslikta. To buhs wehrâ likt!

Puhres pagasta teefa, 28tâ Juhli 1837. 2
(Z. G.) ††† R. Wollberg, pagasta wezzakais.
(Nr. 66.) H. Sakolowsky, pagasta teefas farihweris.

* * *

Wezß-Swahrdes meschafargam Bulderim tai nakti
no 4ta us 5tu August f. g. 4 sirgus no gannibahn
nosagge, bija: 1) silß schfimmels, 3 eeksch 4ta gadda
wezß, bes fihmes, preeksch astonahm deenam ruh-

nihš; 2) gaisch puffs, ar balganahm krehpehm un balganu asti, 5 gaddus wez, ar masu baltu srihpnu peere un pahr deggunu, un baltu srihpnu schkehrsam pahr peeri, kas ka krusst isstattahs; 3) tumfchi bruhns sirg, bes sihmes, 5 gaddus wez; 4) melns sirg, 7 — 8 gaddus wez, ar appaku bleffi peere, fudr. rubbula leelumä. Kas pahr weenu no scheem sagteem sirgeem Kursites muischas waldischanai taisnu sinu dohd, dabboh 5 fudr. rubl. pateizibas naudas.

Kursites pagasta teefa, 7tä August 1837. 2

+++ Jakob Jakobsohn, peesehdetais.

(Nr. 113.) L. Schmidt, pagasta teefas srihweris.

* * *

Lipstumuischas saimneeka Seemelu Dahwa mahjäs bruhna kehwe, 3 gaddus wezza, peeflihdusi. Kam schi kehwe peederretu, teef usäiznahš, 4 neddelu starpä sawu kehwi prett barroschanas atlihdnsinashanu pretti nemt, zittadi schi kehwe pee Krohna Bramberges pagasta teefas uhtrupé tiks pahrhohta. Skaidra kas sinas warr pee Lipstumuischas waldischanas dabuhst.

Bramberges pagasta teefa, 14tä August 1837. 3

(L. E.) H. Friedmann, peesehdetais.

(Nr. 152.) G. Paulborn, pagasta teefas srihweris.

Wissi tee, kam kabbas taisnas prassischanas pee ta Jaun-Äuzes saimneeka Dianku Janna buhtu, pahr kurra mantu parradu dehl konfurse spreesta teef usäizinati, lihds 18tu September f. g. pee schihs pagasta teefas peeteiktees.

Jaun-Äuzes pagasta teefa, 7tä August 1837. 3

+++ Wehrtulait Zahne Schults, pagasta wezzakajs.

(Nr 40.) A. G. Hammer, pagasta teefas srihweris.

Zittas fluddinaschanas.

Zaur scho teef krogereem un jitteem, kas ar tabaku andelejajs, sinamu darrisht, ka kophmanna J. A. Bruchera bohde, Tulkumé, labba lappu-tabbaka par 9 fudr. rubl. birkawa pahrhohdama. I

* * *

Teem, kas isgahjuscha gadda no rekrushscheem ispirkafshees, un atkal woi pee saweem nowaddeem, woi zittur sewi grihb peerakstitees, es apuemmohs to parakstischanu Zelsgawä appahdaht, un pagehrü par rakstischanu un turklabt wajjadfigu stempel-papihri 1 rubli un 35 kap. fudr. Manni warr Zelsgawä, srihwerera eelä, stuhra namnä, pee pulkstiemn taisitaja Henckel kunga, atrast. 3

Baumgarten.

Naudas, labbibas un prezzu tirgus us plazzi. Rihgä tanni 16tä August 1837.

	Eudraba naudä.			Eudraba naudä.	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
3 rubli 55½ kap. papihru naudas geldeja	1	—	I pohds kannepu . . . . . tappe maksahš ar	—	80
5 — papihru naudas	1	40	I — linnu labbakas surtes — —	2	—
I jauns dahlderis	1	32	I — flittakas surtes — —	1	80
I puhrs rudju . . . . . tappe maksahš ar	1	10	I — tabaka	—	65
I — kweeschu	1	75	I — dselses	—	75
I — meeschu	1	—	I — sweesta	1	90
I — meeschu = putraimu — —	1	40	I muzza filku, preefchu muzzä — —	5	—
I — ausu	—	65	I — wihtschu muzzä — —	5	25
I — kweeschu = miltu — —	2	30	I — farkanas fahls	6	—
I — bihdeletu rudsu = miltu — —	1	40	I — rupjas leddainas fahls — —	5	—
I — rupju rudsu = miltu — —	1	10	I — rupjas baltas fahls — —	4	30
I — sirnu	1	50	I — smalkas fahls	4	20
I — linnu = sehklas	2	—	50 graschi irr warra jeb papihres rublis un warra nauda stahw ar papihres naudu weena maksä.		
I — kannepu = sehklas	1	25			
I — kinnu	5	—			

B r i h w d r i e k e h t.

No juhrmallas-gubernementu angstas waldischanas puffed: Hofraht von Braunschweig, grahm. pahrluhfotais.